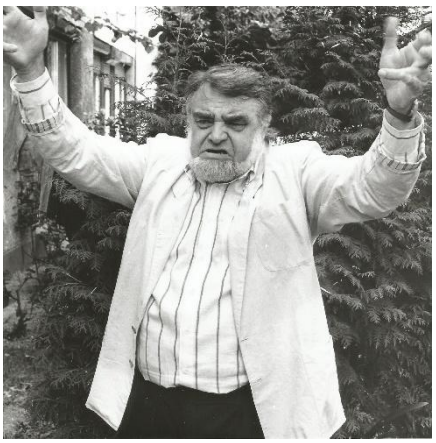

Szakonyi Károly
A szeretet prófétája

Gyurkovics Tibor emlékére

(Ha köztünk lenne még, a kilencvenedik születésnapját ünnepelhetnénk)

Mágus. Nem bánta, ha így hívták hívei, még ha magában derült is ezen, de elfogadta, hiszen volt benne igazság – költészete, személyisége mágikus erejű lírája, szenvedélyessége, megnyilvánulásai rendkívüli tehetsége, humora, műveltsége, vitát provokáló előadásai mindenkit a bűvkörébe vontak, mindig az a tűz lobogott benne, ami a verseiben. Gyurkovics Tibornak a barátság és a nők iránti rajongás volt éltető eleme, hitt a szeretet mindenhatóságában, de tudta, hogy az ember a földön megválthatatlan. A költészet volt igazi terrénuma, de tehetsége nem ismert határt, novellát, tárcát, regényt, drámát, gyermekeknek szóló verseket, könyveket írt, színészi képességit pedig saját darabjában a színpadon is kiélhette. Volt egy játékunk, Dring és Drong a két bohóc, akik örökösen készülnek valami nagy mutatványra a porondon. Tibor volt Dong, aki hitt abban, hogy egyszer a *nagy mű* sikerülni fog. Hogy át lehet menni a Niagara felett egy kifeszített kötélen. Veszprémben játszották a *Fekvőtámasz* című darabját, abban az ezredes játszotta. (Egyébként róla mintáztam az Ördöghegy című darabomban Colonelt, az ezredest, s most játszhatta.) Érezte és élvezte a sikert, amit nem ért el könnyen, az élet és pályakezdés az ötvenes években nem kedvezett a polgári származású, piarista diáknak. Csak a Gyógypedagógiai Főiskolára vették fel, de ahol később tanított is Kozmutza Flóra tanársegédjeként, és csak ezután végezhette el a bölcsészkaron a pszichológiát. A Weöres Sándor „áldásával" verseket író, végtelen empátiával bíró fiatalember, sőt már családapa, a sérült lelkek ápolásával vészelte át azt a korszakot, amelyben világnézetével, írói szemléletével nem értett egyet. Csak 1961-ben léphetett a világ elé *Grafit* című verskötetével, de látnia kellett, hogy a kritika a kor

kultúrpolitikájától távol állónak tekinti, és ez csak a hetvenes évekre változott meg, amikor a *Ne szeress, ne szeress* című kisregénye megjelent. Ebben az időben kezdődött színházi pályafutása is, *Estére meghalsz* című drámáját a Madách Kamarában mutatták be Domján Edittel és Mensáros Lászlóval, ezután sorra születtek darabjai, a magyar abszurdok, a *Csóka család,* a *Fekvőtámasz,* a kirobbanó sikerű *Nagyvizit* meg a többi, a főváros és a vidék színházaiban.

Verseiben, regényeiben, novelláiban felizzik az emberi kapcsolatok végtelen változata, a szeretet bilincsében élő, abból szabadulni akaró, de máris újabb szeretet-bilincset kívánó, bilincsben és bilincs nélkül egyaránt szenvedő ember. Megvallások ezek, a szeretetet adást és szeretést vágyó, szenvedélyes személyiség vallomásai lírában és prózában. Ilyen volt Ő Istenkeresésben is, az élet teljességének megélésében is. Nem volt vallásos, de jézushívő, egyik írói álneve Jezovics volt, ezen a néven írta a Magyar Nemzetben a tárcáit. Ismertük egymás gondját, örömét, egymás családját, láttam, hogy az első kötettől elindulva hogyan terebélyesedik a mű, hogy hódít a költő, a drámaíró közönséget, hogyan veti bele magát a közéletbe, lesz alapító tagja a Magyar Művészeti Akadémiának, az Írók Egyesületének, hozza létre a máig létező Lyukasóra című folyóiratot.

Gyilkos humorú, okos, a közéletről, a szerveződő politikai életről, a napilapokban közölt tárcái, a rádióban elhangzott jegyzetei Ady publicisztikájának indulatához mérhetők. Kirobbanó erejű írások, a kornak örök érvényű lenyomatai.

Gyurkovics Tibor eredeti tehetségével a kor legjelentősebb költőinek sorába tartozik. Hálás vagyok a sorsnak, hogy kortársa, és barátja lehettem. Felsorolhatatlan az élmények sokasága, amit együtt megéltünk, közös nyarak, utazások, színházi bemutatók… Színes életet élt, ami nem volt mentes az olykori megpróbáltatásoktól. Minden áldozta a versekért, az irodalomért volt. „Erős leszek, akár a portya / a házban sarkalló titok, / hogy szájam mindig csak azt mondja, / amit biztosan tudok, //nagy utakról összeszedett híreket / az igazságot, mivel nem bírt / se gyűlölet, se szeretet – írta a *Hír* című versében.

A bőség zavarában vagyok, rengeteget tudnék mesélni arról az ötven évről, amit barátságban töltöttünk. Utazások, a végtelen vonatút Moszkvába, amikor a vonat kerekeinek csattogására írt versében ott vagyunk mindketten, *a cár, a cár a cárevics, Szakonyi, Gyurkovics*… Vagy kirándulások Pécsre, barátainkhoz, aztán a jóízű vacsorák, a kisvendéglőkben a pörköltök, a marinírozott halak, hozzá a jéghideg sörök vagy a rozéfröccsök, a végtelen beszélgetések irodalomról – életről, lengyelországi nyaralásunk a Balti tengernél…, és ahogy vásárolni tudott

ajándékokat a GUM-ban, vagy Rómában, mindenkinek valami kis mütyür, gyerekeinek, nőknek…, sokat megírtam ezekből, ahogy megírtam őt magát egyfelvonásosban, novellában… Kitűnő modell volt, színes és lenyűgöző egyéniségével….

Tizenhárom éve hagyott itt bennünket. Hiányzik. De hiányzik az a szellemi légkör is, amit teremtett. A humor, a bölcs ítéletek és a részvét az emberi sorsok iránt.